

Arkiv	Saksbehandlar	Møtedato	Sak nr.
F762	Knut Øyjordet	08.02.17	6/17

SØKNAD OM OPPFØRING AV BYGNINGAR PÅ SETRA – DAG LINDVIG

Saksdokument:

1. Brev frå Dag Lindvig av 25.10.16 til fjellstyret og kommunen.
2. E-post frå fjellstyret av 28.11.16 til Statskog v/Trond Berger.
3. E-post frå Statskog v/Trond Berger av 29.11.16 til fjellstyret.
4. E-post frå fjellstyret av 30.11.16 til Dag Lindvig.
5. Brev frå Dag Lindvig av 02.01.17 til fjellstyret.
6. Brev frå Dag Lindvig av 28.01.17 til fjellstyret og kommunen.
7. Sak 24/13 i fjellstyret med vedlegg.

Saksutgreiing:

Dag Lindvig søker om oppføring av bygningar som eit ledd i å utvikle setra. Dette omfattar ein stall, eit kombinert fjøs/uthus og eit bygg som skal nyttast til servering. Han skriv følgjande i brevet til fjellstyret og kommunen:

Våre forutsetningar

1. *Garden og setra er å anse som en enhet og et samla ressursgrunnlag for å opprettholde, vidareutvikle og drifte garden i forhold til "tida og tilhøva".*
2. *Hverken garden eller setra har et driftsgrunnlag i dag som økonomisk klarer å bære investeringer eller den daglige drift i forhold til tradisjonell seterdrift eller tradisjonell landbruksdrift. Garden og setra har i de siste 20 årene ikke hatt forutsetninger eller infrastruktur (driftsbygninger, maskiner) til tradisjonell gardsdrift.*
3. *Til tross for dette har vi nydyrka ca. 10 mål, inngjerda og startet rydding av 40 mål innmarksbeite, bygd opp ny gardsveg, drenert Sjørdalsbekken og opparbeidet tomter for både redskapshus og brenneri, restaurert 3 bygninger på Stokstad, restaurert 2 bygninger på setra, etablert ny seterveg, gjerdet inn og ryddet seterkvea.*
4. *Vi må starte i "andre enden" – med attåttnæringar, som har et større inntektspotensial enn tradisjonell gardsdrift og la denne formen for næring og drift skape et driftsgrunnlag som igjen kan bidra til at Stokstad gard kan utvikle seg vidare. Jeg har sagt opp 50 % stilling for å arbeide med og utvikle en egen arbeidsplass på garden. Vi har opparbeidet planer for 4 ulike arbeidsfelt relatert til garden som ressurs og arbeidsplass. Stokstad seter i Bøneslia er en av disse 4 feltene.*

Stokstadseter

På setra har vi ca. 30 mål. 9 mål er dyrka og resten er bevokst med lauvskog eller beiteareal. Det er 5 bygninger på setra i dag; stugu, fjøs, låve, mjølkebu og utedo. Vi har midlertidig ført opp stallen slik at setra nå er slik den var på 1930-tallet og tidligere. Stallen er ført opp igjen og målsatt etter gamle tegninger og bilder, etter funn av lagtevegger og dører og utgraving av eksisterende grunnmur. Vi må optimalisere de ressursene vi har innenfor rammen på 30 mål.

Adresse	Telefon	Bankgiro	E-post
Postboks 16 2684 VÅGÅ	61 29 37 37	2085.25.13625	vaga@fjellstyrene.no

Her kan vi drive grasproduksjon og drive beitedrift samt formidling av seterkultur og naturopplevelser på seterkvea. Med et bredest mulig næringsgrunnlag vil vi kunne klare å drifte jord og vedlikeholde den eksisterende bygningsmassen på setra. I dag er ikke inntektene fra beite og fôrproduksjon nok til å drifte og vedlikeholde bygningsmassen – og vi må tilpasse oss dagen i dag. Det betyr at vi må investere for å få opp omsetning og aktivitet for arbeidsplasser, for forvaltning, drift og vedlikehold av garden og setra.

Vi har sammen med Østlandsforskning og med økonomisk støtte fra Forskningsrådet fått med oss NINA (Norsk institutt for naturforskning) til å hjelpe oss med å lage et opplevelsesprodukt basert på formidling av natur og kultur på Stokstadsetra. Dessverre har vi sett oss nødt til å sette hele prosjektet på vent til vi har fått avklart arbeidsforholdene i Vågå kommune og muligheten vi har for å sette tiltaket ut i livet. Jeg appellerer til fjellstyret og ber om støtte og hjelp. Det er dere som kan passe på våre og gardens rettigheter i fjellet. Det er ”tida og tilhøva” som legger føringer for hva som kan aksepteres – men vi klarer ikke å se noen tiltak innenfor det tradisjonelle landbruket som har såpass inntjening at det kan forsvare å holde setra og jorda vedlike. Derfor må vi inn med ”attåtnering” for å klare dette.

Vi ønsker følgende:

- 1. Restaurere setra slik den opprinnelig har vært – dvs. føre opp en kopi av den tidligere stallen (se bilde).*
- 2. Føre opp en bygning i tillegg til seterbebyggelsen hvor vi kan etablere et serveringstilbud. Vi har tatt ned Krogneshytta, (se bilde) som vi har fått av Skåbu bygdealmening. Denne vil vi forsøke å restaurere og føre opp i nærheten av gammel-fjøset på setra.*
- 3. Vi ønsker å føre opp et nytt sommerfjøs slik at beitedyrene har tilgang til vann, hus og skygge. Beite er viktig for å opprettholde de biologiske kvalitetene på setra og at vi kan bruke kjøttproduksjonen til gardshotell og seter.*
- 4. Ved å gi bygningsmassen ny bruk kan vi gi tilbud om overnatting til 14 personer og bespisning av noen flere.*
- 5. Vi har utfordret Innovasjon Norge og Bioenergiprogrammet med å være med å utvikle et energianlegg på setra med sol- og biovarme. Dette vet vi foreløpig ikke om blir aktuelt.*
- 6. Gammel-fjøset og stallen blir ikke vinterisolert – det blir bare lagt torvtak direkte på taket uten ytterligere isolasjon (som originalt). Vinterdrift av overnatting blir av den grunn antagelig ikke mulig.*
- 7. Fôrproduksjon blir lagt om til å bli en del av formidlingen og derigjennom gi større avkastning enn hva vi har i dag (5-7 rundballer).*
- 8. Områdene utenfor dyrka mark blir brukt til å lage en natursti med innlagte opplevelser eller formidlingspunkt. Prosjektet heter ”Stokstadseter Biolab – forskning som reiselivsprodukt”.*

Søknaden vart lagt fram for Statskog v/Trond Berger i ein e-post frå fjellstyret. I svaret frå Statskog står det følgjande:

Statskog har ingen innvendinger til de tiltak som er beskrevet i søknaden, men forutsetter at søker legger fram tegninger/bilder – skisser som viser størrelser og planlagt plassering av de enkelte bygg. Da mye av bebyggelsen på setra er gammel vil det også være naturlig å innhente uttale fra fylkeskonservator før fjellstyret tar stilling til de tiltaka som går på oppføring av nye hus. Dette ut fra at tiltaka kan påvirke kulturmiljøet.

Adresse	Telefon	Bankgiro	E-post
Postboks 16 2684 VÅGÅ	61 29 37 37	2085.25.13625	vaga@fjellstyrene.no

Etter dette vart det sendt ein e-post til Lindvig frå fjellstyret der svaret frå Statskog vart referert. I tillegg står det m.a. følgjande:

Dette med uttale frå fylkeskonservator, eller frå regional kulturminnestyresmakt som det står i Seterforskrifta, er også eit "pliktløp" som fjellstyret må forhalde seg til. Men fjellstyret kan også som eit alternativ sende utskrift av sjølve vedtaket (dersom fjellstyret gjev noko løyve), og be om ev. merknader innan ein frist. Det mest ryddige er likevel å sende saka til uttale før behandling i fjellstyret.

Vi har nok av opplysningar ang. stallen, både storleik og bilde. Bygningen som du har fått av Skåbu bygdealmening har vi bilde av, men ikkje noko storleik. For sommarfjøset manglar det teikning og storleik. Fint om vi kunne fått dette, samt ei skisse som viser planlagt plassering av dei enkelte bygga, der også eksisterande bygg er lagt inn. Dersom det tek lang tid å få ordna teikning av fjøset, er det tilstrekkeleg å skrive med ord korleis det vil bli sjåande ut. Sjølv om du fortalde litt om bruk av kvea til beite da vi var på synfaring på setra di den 21. oktober, så har det vore fint om du også vil skrive litt om dyrehaldet knytt til garden og setra. Dette er opplysningar vi må be om sidan det dreier seg om bygging av m.a. eit sommarfjøs.

I svaret frå Lindvig (brev av 02.01.17), skriv han m.a. følgjande:

På setra var det oppført fire bygninger. Det var fjøs, mjølkebu/vedskjul, sel og låve. I forbindelse med restaurering av fjøset "fant" vi restene av den tidlige stallen som hadde stått på setra. Ved hjelp av gamle bilder og tegninger er denne blitt kopiert og satt opp. Undertegnede har i samarbeid med NINA med midler fra Forskningsrådet satt i gang et prosjekt for å utvikle setra, skogen og seterkvea til et opplevelses- og naturformidlingsområde kombinert med beite og forproduksjon. Fjøset og mjølkebu/vedskjul er ferdig restaurert. Eksisterande sel og låve er delvis sterkt råteskadd, men står tildekket med bølgeblikk og vil bli restaurert når økonomien tilsier at dette er mulig.

Vi ønsker å føre opp igjen to "nye" bygninger. En bygning som skal brukes til servering og en bygning som skal brukes som sommerfjøs og lager/verksted på setra. Bygg for servering er to sammensatte bygninger som er på henholdsvis 8x5 og 8x6 meter. Dette er den tidligere Krogenæs hytta som stod i Langsua nasjonalpark. Skåbu bygdealmening ville bli kvitt bygget etter at det var sterkt rådeskadd. Bygningen skal brukes til servering på setra, og plasseres litt utenfor setertunet. Dette gjøres for at bygningen blir liggende til minst mulig sjenanse for naboer, innsyn og av brannsikringshensyn. Bygningen får tømmerkjerne, utvendig panel der vi ikke klarer å restaurere veggene tilfredsstillende, småruta vinduer, sperreløsning og torvtak.

Bygg for seterfjøs og lager/versted er tegnet etter samme mal for redskapshus som vi skal bygge nede på garden. Byggets innvendige mål er 14x5,5 meter og må ha en høyde slik at vi kan bruke minimaskin for å renske og rydde ut talle fra dyrerommet. Ved siden av at dyrene skal beite på setra, må vi ha plass til noe tørrfôr, mjøl, strø og drikkestasjon. Bygningen føres opp med en ikke isolert stavkonstruksjon med sperreløsning og torvtak. Vinduer og døråpninger blir plassert der dette er hensiktsmessig og tilpasset byggeskikken på setra. Sommerfjøset legges nedenfor eksisterende bebyggelse. Noe som gjør det lettere å komme til med traktor, forsyninger og andre praktiske løsninger.

Adresse	Telefon	Bankgiro	E-post
Postboks 16 2684 VÅGÅ	61 29 37 37	2085.25.13625	vaga@fjellstyrene.no

Vedlagt brevet følger foto med påtegning av eksisterende bygg og ”nytt” serveringsbygg, foto med påtegning av nytt sommerfjøs, sommerfjøs i plan og fasade og målsatt foto av serveringsbygg. Disse vil bli lagt fram direkte i møtet.

Etter dette har Lindvig sendt eit brev (av 28.01.17) til fjellstyret og kommunen med nærare presiseringar ang. sjølve drifta med dyr og formål med utvikling av setra. Han skriv m.a. følgjande:

Jeg viser til tidligere skriv vedrørende drift og utvikling på Stokstadseter i Bøneslia. Vi ser oss nødt til å endre konseptet som omfatter andres dyr på beite på vår seter. Vi skal bygge opp et restaurantkonsept på setra og på Stokstad som omfatter servering av mat frå Sjørdalen. Dette innebærer kalv, lam og reinsdyr som basis for våre menyer. Jeg har vært i kontakt med Nortura/medlemsbutikken. Det er ikke mulig for dem å få tak i de produkter vi ønsker av kalv (mellomkalv) til vårt serveringstilbud. Vi må derfor bygge opp en egenproduksjon med egne dyr for å kunne ha en leveransesikkerhet. Vi må derfor optimalisere de beiteressursene vi har, både på setra og nede på garden. Ved å ha egne dyr på beite på setra sikrer vi tre ting:

- 1. Egen produksjon av mat til servering og bruk i egne ressurser.*
- 2. Kontroll over produksjonslinja, leveransesikkerhet og ønsket kvalitet på sluttproduktet.*
- 3. Sikre et godt beitepress som vi sjøl kan regulere i henhold til tålegrenser på seterkvea og for utvikling av foreslått formidling og opplevelsprodukt på setra.*

Vi vil derfor opprettholde bygging av sommerfjøs (ikke isolert) på setra som oppgitt i tidligere søknad og tegning. Vi må borre etter vann da eksisterende vannkilde ikke har nødvendig vannkvalitet, jmf Mattilsynet. Det innebærer at vi må føre opp et brønnhus på egnet sted på setra. Vi må også på litt lengre sikt bygge et fjøs (isolert) for vår- og høstsesong nede på garden og i nærheten av innmarksbeite. Vi legger opp til å kjøpe kalver gjennom Nortura eller via andre gardbrukere i Sjørdalen. Produksjonen starter opp sein vår/tidlig sommer og går til sein høst, for så å slakte. En slik produksjonssesong gir ikke optimal prisuttelling i Nortura sin vektklasseberegning, men varen skal brukes i egen servering og på meny, og maten, historien og kvaliteten gjør at vi klarer å ta ut en merverdi som kompenseres for dette.

Vi legger til grunn å opprettholde produksjonen og oppføring av sommerfjøs på setra innen 2018. Vi vil også i løpet av sommer 2018 ha våre første egne beitedyr på plass, og fått godkjent vannforsyning.

I 2013 fatta fjellstyret følgjande vedtak ang. søknaden frå Lindvig om diverse tiltak på setra (sak 24/13):

I medhald av § 10 i ”Forskrift om seter og tilleggsjord m.m. i statsallmenningane” får Dag Lindvig løyve til å restaure ysthus/vedaskåle, bygging av ny utedo, bygging av platting framfor låven og restaurere fjøset for bruk til undervisnings- og møterom slik det blir søkt om. Løyvet blir gjeve under vilkår av at Statskog ikkje har nokon merknad. Eventuell merknad frå Statskog vil bli sendt innan tre veker frå dato på denne oversendinga. Løyvet er heller ikkje å oppfatte som byggjeløyve etter plan- og bygningslova, og det må såleis innhentast løyve frå kommunen.

Fjellstyret har ingen merknader til at Lindvig får løyve til å opparbeide permanent veg for kjøring med bil opp til seterbygningane, drenering av seterkvea, fjerning av masse og bruke

Adresse	Telefon	Bankgiro	E-post
Postboks 16 2684 VÅGÅ	61 29 37 37	2085.25.13625	vaga@fjellstyrene.no

denne til planlagt parkeringsplass ved innkjøring til setra og til ny tomt for fjøs/uthus, samt opparbeide gamal kjøring opp på måsåtrevet på fjøset som skal restaurerast.

Lindvig har gjennomført det meste av det som fjellstyret og Statskog gav løyve til i 2013. Setra er i dag definert ”i bruk” ved at seterbrukaren hausta kvea.

Vurdering:

Planane til Lindvig om satsinga på setra og utvikling av denne er interessant, slik fjellstyret har peikt på tidlegare. Etter § 10 i seterforskrifta, om søknad om å setje opp, utvide og endre hus, skal fjellstyret ta stilling til kva slag og kor mange hus som trengst, deira storleik og standard eller anna, og kan setje vilkår.

I kommentarane til § 10 i seterforskrifta står det m.a. fjellstyret skal gjere ei konkret vurdering i kvart enkelt tilfelle av kva som er nødvendig og rasjonelt med omsyn til bygningar og tekniske anlegg. Dette gjeld for bygningar til meir tradisjonelle seterformål, og for bygningar tiltenkt ei småskala turistmessig satsing som er omtalt i merknadene til § 6 i forskrifta (om utvising av seter). Her står det m.a:

Departementet legg til grunn at fjellstyret nå òg bør kunne utvise seter til formål som går ut over mjølkeproduksjon. Eksempel på dette kan vere beiting av ungdyr, kyr for kjøttproduksjon eller ammekyr. Det kan òg vere utvising til ei driftsform der det blir teke sikte på ein kombinasjon av tradisjonell seterdrift og småskala turistmessig verksemd på setra.

I denne saka skal bruken av enkelte bygg knytast til ei meir turistmessig satsing, både overnatting, servering og opplevingsbasert, og omfanget av dette utgjer ein stor del av satsinga sett i forhold til den meir tradisjonelle jordbruksutnyttinga. For fjellstyret kan dette vera ei utfordring vedr. vurdering i forhold til gjeldande regelverk. Men samtidig må ein kunne sjå denne satsinga på setra opp mot den totale utviklinga av garden, også den jordbruksmessige. Konseptet med eit opplevingsprodukt på setra basert på formidling av natur og kultur og som inkluderer bruk av seter med beitedyr og fôrproduksjon, er interessante planar, og må vera innanfor rammene etter reglane i seterforskrifta.

Innstilling til vedtak:

I medhald av § 10 i ”Forskrift om seter og tilleggsjord m.m. i statsallmenningane” får Dag Lindvig løyve til å føre opp følgjande bygg på setra slik det blir søkt om:

- ein ny stall.
- ein bygning som skal nyttast til servering, dvs. den gamle ”Krogenæs-hytta” som er samansett av to bygningar på 8x5 og 8x6 meter.
- eit bygg på 14x5,5 meter for kombinert fjøs og lager/verkstad.

Fjellstyret tykkjer at planane som Lindvig har for utvikling av garden og med bruk av setra er interessant. Sidan bruken av setra inkluderer dyrehald, og med eigne dyr, meiner fjellstyret at oppføring av dei omsøkte bygga og tiltenkt bruk av desse er ein kombinasjon av ein jordbruksmessig bruk av setra og ei turistmessig satsing, og som ligg innanfor rammene som reglane i seterforskrifta opnar for.

Løyvet blir gjeve under vilkår av at Statskog ikkje har nokon merknad. Vedtaket blir også sendt til kulturminnestyremaktene for eventuelle merknader, jf. reglane i seterforskrifta.

Adresse	Telefon	Bankgiro	E-post
Postboks 16 2684 VÅGÅ	61 29 37 37	2085.25.13625	vaga@fjellstyrene.no

Løyvet er heller ikkje å oppfatte som byggjeløyve etter plan- og bygningslova, og det må difor innhentast løyve frå kommunen.

Vedtak:

Samrøystes: Som innstillinga.

Rett utskrift. Går til:

Dag Lindvig

Statskog v/Trond Berger

Oppland fylkeskommune

Vågåmo, 08.02.17

Knut Øyjordet (e.f)